REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KOHEZIJO
IN REGIONALNI RAZVOJ

Iceland
Liechtenstein
Norway grants

Report on restored meados Vremščica (VF) / Poročilo za obnovo travnikov na Vremščici v okviru projekta ReNature

(I1.2.1)

Karin Bokal, Veterinarska fakulteta Univerze v Ljubljani

Januar 2024

UNIVERZA V LJUBLJANI
VF Veterinarska fakulteta

Projekt ReNature sofinancirajo Islandija, Lihtenštajn in Norveška s sredstvi Finančnega mehanizma EGP 2014-2021 in pripadajoča slovenska udeležba.

Sodelujemo skupaj za zeleno, konkurenčno in vključujočo Evropo.

Kazalo

Pripravljalne aktivnosti 5
Odstranjevanje lesne zarasti 5
Mulčenje 7
Paša živali 8
PRILOGE 9

Kazalo slik

Slika 1: Parcela Agrarne skupnosti Gabrče, ki jo ima UL VF v dolgoročnem najemu in na njej vzpostavlja travišča 3
Slika 2: Z zeleno označena travišča in druge obdelane površine, nekatere že v zaraščanju 4
Slika 3: Označena travišča po izvedeni krčitvi na projektni parceli 4
Slika 4: Zemljevid parcele 544/24 Gabrče z označeno namensko rabo (vir: PISO) 5
Slika 5: Območje investicije pod Vremščico pred izvedbo obnove, vidi se zaraščenost parcele. 6
Slika 6: Območje investicije pod Vremščico, slika prikazuje stanje po izvedbi sečnje dreves. 6
Slika 7: Fotografija prikazuje del parcele, ki je pomulčen. 7
Slika 8: Oslice na paši na projektni parceli 8
Slika 9: Krave na paši na projektni parceli 9

V sklopu projekta ReNature smo si partnerji zadali obnoviti travnike, kale in velban studenec v občinah Pivka, Divača, Hrpelje-Kozina in Ilirska Bistrica. Na Veterinarski fakulteti smo v sodelovanju z Agrarno skupnostjo Gabrče na območju Vremščice obnavlili 39 ha zaraščenih travnikov, ki so pomembni za vrste Nature 2000 in habitatne tipe. Poleg tega bo to tudi prispevek za zagotavljanje trajnostne vzreje različnih vrst domačih živali in bo značilno vplivalo na njihovo dobrobit in dobro počutje ter posledično na višjo kakovost proizvodov, za kar se prizadevamo v okviru Centra za sonaravno rekultiviranje Vremščica. Na travnikih bomo z izvedbo dobrih kmetijskih praks vzpostavili botanično pestro travno rušo, ki bo odpornejša na ekstreme, ki jih prinašajo spremembe podnebja. Travnike bomo uporabljali kot pašnike in kot študijski poligon za prikaz dobrih praks v primeru ohranjanja prvotnih biotopov tipičnih kraških travnikov in pašnikov. Obnova kraškega pašnika je bila izvedena v okviru okviru širitve dejavnosti CSR Vremščica in na način, da se zagotavlja N2k HT.

Veterinarska fakulteta ima v najemo parcelo Agrarne skupnosti Gabrče (slika 1), katero smo v sklopu projekta obnavljali in na kateri bomo zagotovili ohranjanje travišča tudi po končanem projektu ReNature. Na sliki 2 in 3 je razvidno stanje travišč pred in po izvedeni krčitvi na projektni parceli.

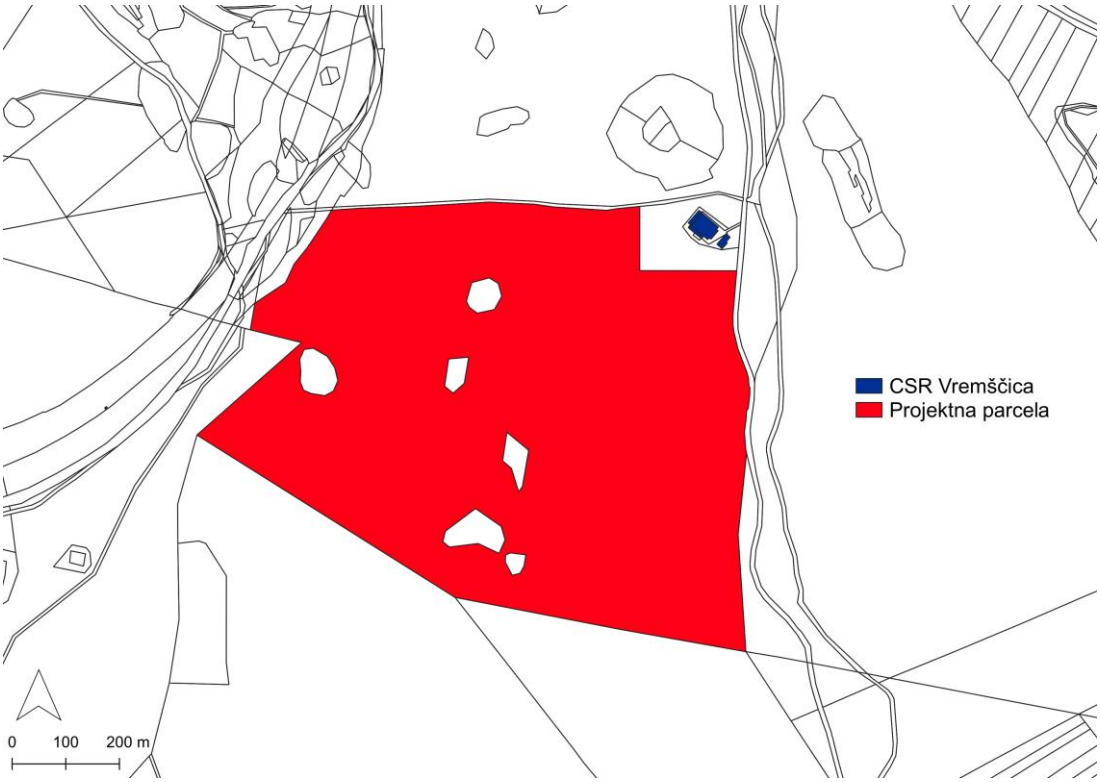

Slika 1: Parcela Agrarne skupnosti Gabrče, ki jo ima UL VF v dolgoročnem najemu in na njej vzpostavlja travišča

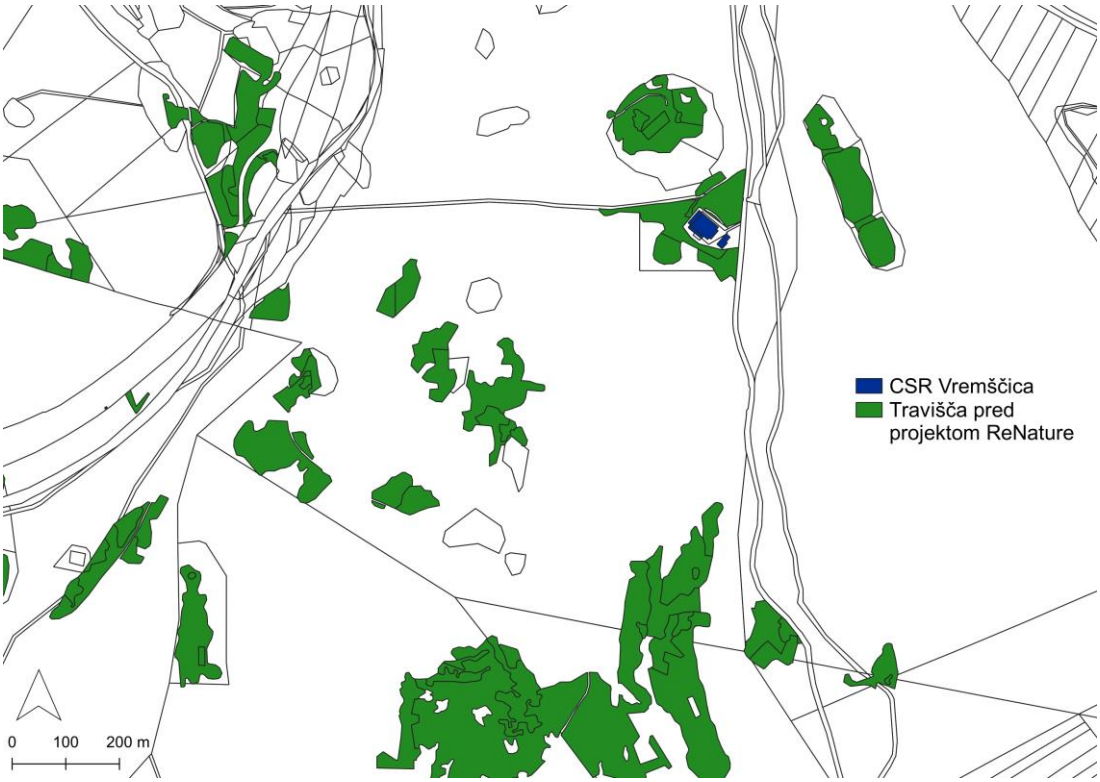

Slika 2: Z zeleno označena travišča in druge obdelane površine, nekatere že v zaraščanju

Slika 3: Označena travišča po izvedeni krčitvi na projektni parceli

Pripravljalne aktivnosti

Pred pričetkom aktivnosti so na projektu potekale pripravljalne aktivnosti. Več o izvedenih pripravljalnih aktivnostih si lahko preberete v Poročilu o izvedenih pripravljalnih aktivnostih za obnovo mokrišč in travniških ekosistemov v okviru projekta ReNature.

Odstranjevanje lesne zarasti

Agrarna skupnost je lastnik parcele št. 544/24, k.o. 2444 Gabrče na kateri se bo izvajala krčitev (slika 4).

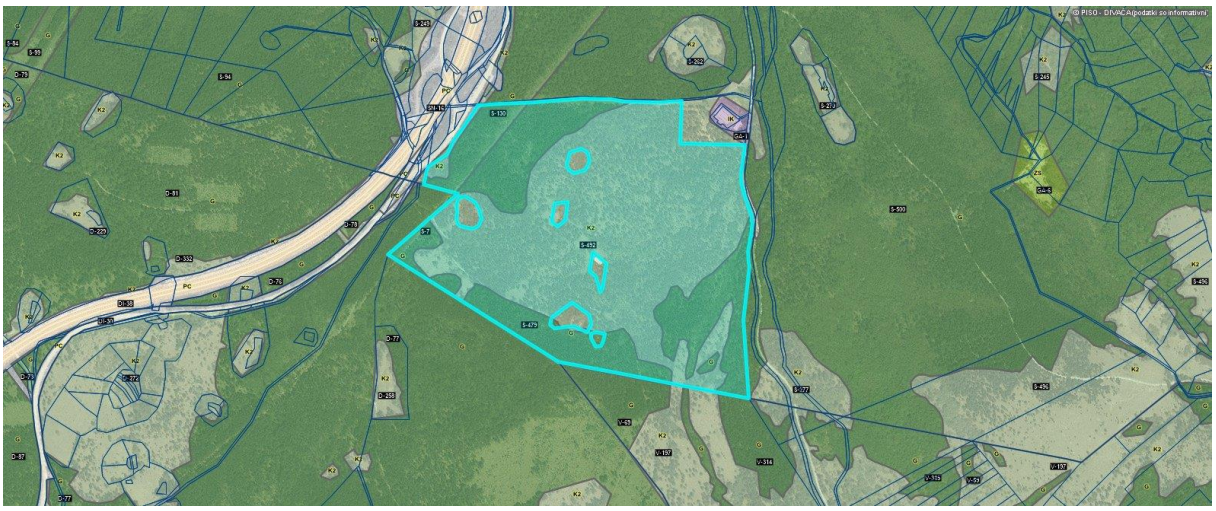

Slika 4: Zemljevid parcele 544/24 Gabrče z označeno namensko rabo (vir: PISO)

Z izbranim izvajalcem odstranjevanje lesne zarasti, SGG Tolmin d.o.o., smo izvedli uvedbo v decembru 2022 (Priloga 1). Skupaj z Agrarno skupnostjo Gabrče in Javnim zavodom parkom Škocjanske jame smo si ogledali teren. Izbrani izvajalec je začel z delom na projektni parceli v začetku januarja 2023.

Ves čas krčitve smo spremljali situacijo na terenu in delo izvajalca SGG Tolmin d.o.o. ter usklajevali z zahtevami AS Gabrče.

Zaradi neugodnih vremenskih razmer je izvajalec konec januarja zaprosil za podaljšanje roka za izvedbo del in podpisali so aneks k pogodbi za podaljšanje. Podaljšanje je bilo možno, ker je bil februar hladen in podaljšanje ni bistveno poslabšalo stanja za varovanih vrst ptic: smrdokavre in srakoperja. Izvajalec SGG Tolmin je z deli zaključil v marcu 2023 in tudi prevzem del smo izvedli marca 2023.

Slika 5 in 6 prikazujeta obočje investicije pred in po odstranjevanju lesne zarasti. Več slik projektnega območja je v prilogi C tega poročila.

Slika 5: Območje investicije pod Vremščico pred izvedbo obnove, vidi se zaraščenost parcele.

Slika 6: Območje investicije pod Vremščico, slika prikazuje stanje po izvedbi sečnje dreves.

Mulčenje

Za vzpostavitev kraškega pašnika na Vremščici, je bilo potrebno tudi mulčenje oziroma površinsko mletje štorov in zarasti na območju, kjer je potekala krčitev, saj so ostanki krčitve motili vzpostavitev primernih pogojev za pašo. Zbrali smo ponudbe in najugodnejšemu ponudniku TP CONTRACTOR d.o.o. izdali naročilnico.

V novembru smo v okviru projekta ReNature na Vremščici izvedli mulčenje oboda in preseka parcele (slika 7). Oboda zato, da se parcela ne bo zaraščala navznoter; preseka pa, da bo pašnik, velik 39 ha, bolj dostopen in bo s tem omogočena paša po celi parceli in prestavljanje čredink, ki so ključne za vzpostavljanje ugodnega stanja travišča.

Slika 7: Fotografija prikazuje del parcele, ki je pomulčen.

Za vzdrževanje novonastalega kraškega pašnika smo na območju, kjer je potekala krčitev izvedli še eno mulčenje v aprilu 2024, saj so ostanki krčitve motili vzpostavitev primernih pogojev za pašo. Zbrali smo ponudbe in najugodnejšemu ponudniku MAH Klavdijo Metlika s.p. izdali naročilnico.

Paša živali

Na novo vzpostavljenem pašniku imamo tudi avtohtone pasmi domačih živali, ki bodo s pašo ključno pripomogle pri ohranjanju na novo vzpostavljenega kraškega pašnika in posledično pri ohranjanju biotske raznovrstnosti.

Na parceli se od aprila 2023 naprej izvaja paša, predvsem ovac istrske pramenke po čredinkah. Izvaja pa se tudi paša krav pasme cikasto govedo (slika 9), prašičev pasme krškopoljski prašič in oslov (slika 8).

Živali bodo s pašo pripomogle k vzpostavitvi botanično pestre travne ruše.

Slika 8: Oslice na paši na projektni parceli

Slika 9: Krave na paši na projektni parceli

PRILOGE

PRILOGA A – Lista prisotnosti uvedbe v delo izvajalca SGG TOLMIN d. o. o.